

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	156
Land:	Sudan
Kilde:	LandInfo
Titel:	Temanotat "Sikkerhedssituationen i Sør-Sudan"
Udgivet:	27. februar 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	16. september 2008

LANDINFO TEMANOTAT

LANDINFO TEMANOTAT er utarbeidet av *Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (LANDINFO)*.

LANDINFO TEMANOTAT kan inneholde utvalg, sammenstilling og vurderinger av informasjon fra en rekke kilder, samt LANDINFOs vurdering av enkelte eller flere av de refererte kildene.

REGION: Afrika

LAND: Sudan

TEMA: Sikkerhetssituasjonen i Sør-Sudan¹

DATO: 14. juli 2006

SENEST OPPDATERT: 27. februar 2008

INNHold

Sammendrag.....	2
1. Innledning.....	2
2. Bakgrunn	2
3. Sikkerhetssituasjonen	3
4. Tilstedeværelse av internasjonale styrker/observatører	5
5. Tilbakevendte flyktninger og internflyktninger	5
6. Matvaresikkerhet	6

¹ Sør-Sudan omfatter de ti statene West Equatoria (Gharb al-Istiwa'iyah, 740 000 innb.), Central Equatoria (Bahr al-Jabal, 560 000 innb.), East Equatoria (Sharq al Istiwa'iyah, 730 000 innb.), Western Bahr al-Ghazal (Gharb Bahr al-Ghazal, 220 000 innb.), Northern Bahr al-Ghazal (Shamal Bahr al-Ghazal, 1. 2 mill. innb.), Warrab (1. 7 mill. innb.), Lakes (Al-Buhayrat, 880 000 innb.), Upper Nile (A'ali an Nil, 620 000 innb.), Unity (Al-Wahdah, 660 000 innb.), og Jonglei (1 230 000 innb.). Dinka-stammen er med ca. en million medlemmer den største av de mange ulike etniske gruppene i sør. Shilluk og nuer-stammene tilhører i likhet med dinkaene til de såkalte nilotiske stammene. Azande, bor og jo luo er såkalte sudanske stammer i de vestlige områdene. Acholi og lotuko har sine områder sør i landet og inn i Uganda.

Sammendrag

Den sikkerhetsmessige situasjonen i Sør-Sudan betegnes som relativt rolig. De sikkerhetsmessige utfordringene i Sør-Sudan er hovedsakelig knyttet til konflikter mellom ulike folkegrupper over beiterettigheter og sesongmessige migrasjonsruter. Fredsprosessen mellom Nord- og Sør-Sudan fortsetter etter at SPLM gjenopptok sitt arbeid i den nasjonale samlingsregjeringen i desember 2007. Statusen til det oljerike området Abyei er fortsatt uavklart og innebærer et betydelig spenningsmoment i forholdet mellom nord og sør. Flyktninger og internt fordrevne har returnert til Sør-Sudan i stort antall etter fredsavtalen i 2005.

Summary

The overall security situation in Southern Sudan is described as being relatively stable by most observers. Disputes over migration routes and grazing rights have however triggered ethnic tensions and conflicts in several locations. The political stand-off between the SPLM and the NCP, National Congress Party, ended in December 2007 when the SPLM returned to the Government of National Unity. The Abyei question remains unresolved and the tensions in and around Abyei could lead to new conflicts. Large numbers of refugees and internally displaced persons have returned to Southern Sudan since the Comprehensive Peace Agreement of January 2005.

1. Innledning

I april 2007 advarte FNs generalsekretær Ban Ki Moon om at fredsprosessen mellom Nord- og Sør-Sudan var inne i en kritisk fase, og 11. oktober trakk SPLM sine ministere ut av den nasjonale samlingsregjeringen.² Etter press fra det internasjonale samfunnet og møter mellom partene gjenopptok SPLM deltagelsen i regjeringen 11. desember 2007. Problemene som hadde bidratt til konflikten var ifølge partene, med unntak av spørsmål knyttet til Abyei, løst.

2. Bakgrunn

9. januar 2005 undertegnet den sudanske regjeringen (GOS, Government of Sudan) og SPLM, Sudan People's Liberation Movement, fredsavtalen, CPA (Comprehensive Peace Agreement) som markerte avslutningen på 21 års borgerkrig mellom Nord- og Sør-Sudan.

² Stridstemaene var knyttet til NCPs (National Congress Party, det regjeringsbærende partiet) sendretktighet i implementering av fredsavtalen på sentrale punkt som demarkasjon av grensen mellom nord og sør, Abyei - området med sine rike oljeforekomster og tilbaketrekking av soldater fra Sør-Sudan. SPLM krevde også rett til å bytte ut egne ministere i samlingsregjeringen. Folketellingen som må ligge til grunn for valgene som skal gjennomføres i 2009, skulle vært utført i november 2007, men den ble utsatt til februar 2008. I desember 2007 meddelte regjeringen at folketellingen skal gjennomføres i april 2008.

I tråd med avtalen ble presidentskapet i den nye nasjonale enhetsregjeringen (GNU) etablert i juli 2005. Den nasjonale overgangskonstitusjonen har lagt til rette for dannelsen av en sørsudansk regjering (GoSS, som ble dannet 22. oktober 2005), og overgangsperioden som skal munne ut i en folkeavstemning i 2011 om Sør-Sudans endelige stilling. Implementeringen av fredsavtalen er imidlertid ikke uproblematisk og flere internasjonale kilder, blant annet Sikkerhetsrådets rapporter, peker på at det er flere bekymringsfulle trekk ved prosessen. Blant annet har de to partene enda ikke fullført integreringen av andre væpnede grupper i sine respektive regulære styrker, eller reintegrert dem i det sivile samfunnet.³ 9. januar 2008 uttalte hærledelsen at omgrupperingen av SAF-soldater⁴ fra sør var fullført i tråd med den inngåtte avtalen. Men ifølge UNMIS var 88 % av anslagsvis 46 000 soldater omgruppert pr 15. januar. SPLA på sin side har ifølge UNMIS omgruppert kun 8.5 % av sin militære styrke på 59 000 soldater, men omplasseringen av SPLA-styrker fra Blue Nile og Sør-Kordofan pågikk i januar 2008 (UN Secretary-General 2008).

Forberedelsene til de nasjonale valgene som etter planen skal avholdes i 2009 er også forsinket. Valgloven er ennå ikke vedtatt og folketellingen som skulle vært gjennomført i februar 2008 er utsatt til april.

3. Sikkerhetssituasjonen

Rapporteringen om blant annet sikkerhetsmessige forhold i Sør-Sudan er relativt omfattende. Dette har sammenheng med den sterke satsingen fra FN og det internasjonale samfunnets side. En lang rekke internasjonale hjelpeorganisasjoner og FN - organisasjoner er aktive i Sør-Sudan, og stasjoneringen av den fredsbevarende UNMIS - styrken og observatører, bidrar til at informasjonstilgangen hva gjelder sikkerhetsmessige hendelser og konflikter er god.

Samtlige kilder peker på at den generelle sikkerhetssituasjonen i Sør-Sudan er relativt stabil, men det forekommer lokale konflikter, og spenningen økte etter SPLMs brudd med Khartoum høsten 2007. Det var imidlertid ingen trefninger eller konfrontasjoner mellom SPLA og regjeringshæren (UN Secretary-General 2008).

³ I januar 2006 undertegnet SPLAs leder Salva Kiir og Paulino Matip, leder for den sørsudanske opprørsgrupperingen SSDF, South Sudan Defence Forces, avtalen "Juba Declaration on Unity and Integration of the Sudan People's Liberation Army and the South Sudan Defence Forces". Dette var et viktig skritt i forbindelse med integreringen av de ulike væpnede gruppene. SSDF som har sine tilhengere blant nuerbefolkningen, har vært den største sørsudanske opprørsgruppen etter SPLA, og har kontrollert oljerike områder i provinsen Upper Nile. SSDF har imidlertid tidligere ofte samarbeidet med den nordsudanske regjeringshæren. I slutten av februar 2006 hadde de fleste SSDF-lederne offisielt gitt uttrykk for sin lojalitet til SPLA, mens et mindretall besluttet å forbli lojale mot den nordsudanske regjeringshæren. Hvis denne avtalen fullt ut implementeres på grasrotplan, kan det bidra til stabilitet i Sør-Sudan.

⁴ SAF, Sudan Armed Forces, dvs den nasjonale hæren. Den må ikke forveksles med de såkalte Joint Integrated Forces som skal bestå av totalt 39 000 soldater fra både SAF og SPLA.

Mange av konfliktene som medfører tap av menneskeliv i Sør-Sudan henger nøye sammen med de sesongmessige vandringene de nomadiske gruppene er avhengige av for å skaffe vann og beite til dyrene. Disse gruppene kommer tradisjonelt hyppig i konflikt med hverandre og andre bofaste grupper. Tilstedeværelsen av UNMIS-personell har bidratt til å dempe konfliktnivået og hindret utviklingen av større konflikter.

Ifølge FNs sikkerhetsråd (UN Secretary-General 2008) var det innrapportert totalt 25 angrep med en slik bakgrunn i tiden juli til november 2007 i *Jonglei State*. 139 sivile ble drept i disse konfliktene som hovedsakelig har vært mellom murle- og dinka bor - grupper. Disse angrepene skaper usikkerhet og fører til at befolkningen i perioder må forlate sine hjemområder.

UNHCR stanset repatrieringen av sudanske flyktninger fra Kenya til Jonglei på grunn av sammenstøtene i 2007, men gjenopptok repatrieringsprogrammet til dette området i januar 2008 (UNHCR 2008).

Sikkerhetsrådet (UN Secretary-General 2008) viser også til at SPLA-soldater og soldater fra den felles militære styrken (Joint Integrated Unit), er ansvarlige for trakassering av befolkningen i *Western Equatoria*.

OCHA (2008a) rapporterte dessuten om sporadiske sammenstøt i og omkring *Aweil i Northern Bahr el Ghazal* i januar 2008. Sammenstøtene førte til at flere hundre sivile forlot hjemmene sine og søkte tilflukt i nærområdene.

I *Central Equatoria* var det også enkelte angrep på bosetninger i begynnelsen av januar 2008. Tre personer ble drept og fem barn ble bortført. I *Kajo Keji og Lainya- distriktene* var det også angrep på enkelte bosetninger i midten og slutten av januar 2008. Ca 300 personer forlot hjemstedene sine på grunn av disse angrepene. 40 personer ble bortført av antatte LRA- soldater i det siste angrepet på bosetningene Kansok og Rodo i Kajo Keji - fylket. 28 av disse ble noe senere sluppet fri. Bostedene ble plyndret og fire personer, hvorav to SPLA-soldater, ble drept (OCHA 2008a).

I *Warrab State* forlot mer enn 3 000 mennesker hjemmene sine høsten 2007 på grunn av omfattende og voldelige kvegtyverier begått av bul nuere fra Mayom-fylket i nabostaten Unity. Dinka og nuer-styrker fra SPLA er utplassert i konfliktsonen for å hindre nye angrep (OCHA 2008a). SPLA har kunngjort at de vil øke sin tilstedeværelse i dette området og at de vil avvæpne den lokale murle-befolkningen. På tross av disse initiativene har det foreløpig ikke lyktes å skape ro i dette området.

I *Abyei*⁵ og i den nordlige delen av *Sør Kordofan* er det også rapportert om konflikter i form av veisperringer ved Diffra- og Heglig- oljefeltene, kidnappinger av utlendinger som arbeider ved

⁵ I 1979 fant man den første oljen i Abyei, og store deler av Sudans oljeforekomster er i dette området. Her er også folkegruppen ngok dinka, som er beslektet med dinka-stammen i Sør-Sudan, og den arabiske misseriya-stammen. Før borgerkrigen levde disse gruppene relativt fredlig side om side, men under borgerkrigen kom disse gruppene på hver sin side i konflikten. Dette skyldtes i stor grad Khartoum-regimets favorisering av den arabiske befolkningen. På grunn av de rike oljeforekomstene har myndighetene forsøkt å manipulere grensen mellom nord og sør for å sikre

UTLENDINGSFORVALTNINGENS FAGENHET FOR LANDINFORMASJON • COUNTRY OF ORIGIN INFORMATION 4

oljefeltene, stammekonflikter og uoverensstemmelser mellom lokalbefolkningen og oljeselskap. Tilstedeværelsen av væpnede grupper tilknyttet både SPLA og den sudanske hæren, og nærheten til Sør-Darfur, bidrar til at situasjonen i dette området er labil (UN Secretary-General 2008).

Den ugandiske opprørsgruppen LRA, Lord's Resistance Army, har også vært ansvarlig for aksjoner mot sivilbefolkningen og hjelpearbeidere særlig i Equatoria-regionene både før og etter fredsavtalen mellom Sør-Sudan og Khartoum i 2005. Bevegelsen har fortsatt baser i Sør-Sudan, men situasjonen bedret seg etter møtet mellom Sør-Sudans visepresident Riek Machar Teng og LRAs leder Joseph Kony i mai 2006. De senere forhandlingene mellom LRA og ugandiske myndigheter, har ført til en reduksjon av LRA-aktivitet både i Sør-Sudan og Nord-Uganda. 19. februar 2008 undertegnet partene en avtale om forsoning og ansvar. Det er håp om at denne avtalen kan bane vei for en endelig fredsavtale (UNMIS 2008).

4. Tilstedeværelse av internasjonale styrker/observatører⁶

Pr 14. januar 2008 var 9 267 UNMIS-personell, eller 95 % av den totale styrken på 9 716, stasjonert i UNMIS' operasjonsområde. Av disse er 8 532 soldater, 544 militære observatører og 191 stabsoffiserer. UNMIS-personell er stasjonert i byene Maridi, Juba, Torit, Abyei, Rumbek, Warrab, Bentiu, Kadugli, Kauda, Aweil, Malakal, Nasir, Dilling, Ed Damazin og Kosti (se for øvrig kart s. 9). 645 politirådgivere er også stasjonert på 21 steder i operasjonsområdet.

5. Tilbakevendte flyktninger og internflyktninger

Ifølge FNs sikkerhetsråd (2008) vendte ca 320 000 internflyktninger tilbake til Sør-Sudan, Sør-Kordofan, Blue Nile og Abyei i løpet av 2007. IOM rapporterer at mer enn 77 000 internflyktninger har returnert til Sør-Sudan siden 2005 via organiserte tilbakevendingsprogram. (OCHA 2007). Det betyr at majoriteten av internflyktningene som har vendt hjem har gjort dette ved egen hjelp.

seg kontrollen over oljeforekomstene og inntektene. Abyei-spørsmålet er ifølge de fleste observatører en av de største utfordringene partene i Sudan står overfor. Fordi man ikke har fått en avklaring på Abyeis status har dette området vært uten administrative styringsstrukturer og befolkningen har derfor ikke tilgang til grunnleggende tjenester fra myndighetene (UN Secretary-General 2008).

⁶ UNMIS, det vil si FNs styrke i Sudan ble etablert 1. mars 2005, og mandatet til denne styrken er: "(a) to support implementation of the CPA signed by the parties; (b) to facilitate and coordinate, within its capabilities and in its areas of deployment, the voluntary return of refugees and internally displaced persons and humanitarian assistance; (c) to assist the parties in the mine action sector; (d) to contribute towards international efforts to protect and promote human rights in Sudan, as well as to coordinate international efforts towards the protection of civilians, with particular attention to vulnerable groups including internally displaced persons, returning refugees, and women and children, within UNMIS' capabilities and in close cooperation with other United Nations agencies, related organizations, and non-governmental organizations" (se UNMIS' hjemmeside <http://www.un.org/Depts/dpko/missions/unmis/background.html>).

Ifølge UNHCR (OCHA 2007) hadde ca 56 000 flyktninger returnert til Sør-Sudan og Blue Nile i løpet av 2007. Siden 2005 har totalt 158 576 flyktninger returnert til disse områdene. Ca 68 000 av disse vendte hjem fra Den Sentralafrikanske republikken, DRC, Egypt, Eritrea, Etiopia, Kenya, Libya og Uganda med hjelp fra UNHCR (ibid).

UNHCR (2007) anslår at ytterligere ca 102 000 flyktninger vil returnere til Sør-Sudan i løpet av 2008.⁷

Totalantallet returnerte internflyktninger og flyktninger anslås å være ca 1, 8 millioner siden fredsavtalen ble inngått i 2005 (UN Secretary-General 2008).

6. Matvaresikkerhet

En rekke FN organisasjoner og andre internasjonale hjelpeorganisasjoner arbeider med humanitær bistand i Sør-Sudan, og ifølge OCHA⁸ er Sør-Sudan nå i en overgangsfase. Den akutte nødhjelpssituasjonen er tilbakelagt og man er i en gjenoppbyggings - og utviklingsfase. Ifølge Verdens matvareprogram (WFP 2007) mottok 113 000 personer matvareassistanse i Sør-Sudan i desember 2007. Flommen som rammet store deler av Sør-Sudan og andre deler av Øst-Afrika sommeren 2007 forårsaket store ødeleggelser og akutt behov for matvarehjelp. Sudanske myndigheter opplyste at nærmere en halv million mennesker i Sudan hadde behov for nødhjelp høsten 2007 på grunn av denne katastrofen. Verdens matvareprogram (WFP) sikret forsyninger til ca 102 000 flomrammede, hvorav 66 500 i Sør-Sudan i september 2007 (WFP 2007). Matvaresikkerheten betegnes pr januar 2008 som relativt god i de aller fleste deler av Sør-Sudan (USAID 2008).

Kilder

- CRISIS GROUP, 2007a. *A Strategy for comprehensive peace in Sudan*. Nairobi/Brussel: Crisis Group, 26. juli. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=4961&l=1> [Nedlastet 19.februar 2008].
- CRISIS GROUP, 2007b. *Sudan: Breaking the Abyei Deadlock*. Nairobi/Brussel: Crisis Group, 12. oktober. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/home/index.cfm?id=5122&l=1> [Nedlastet 19. februar 2008].

⁷ UNHCR anslår at det fortsatt er ca 250 000 sudanske flyktninger i nabolandene. UNHCR har en stor stab stasjonert i Sør-Sudan med hovedbase i Juba. I 2007 var staben på 188 personer hvorav 38 internasjonale, 110 nasjonale, 40 FN-frivillige og 20 samarbeidspartnere (tre nasjonale og 17 internasjonale).

⁸ FNs koordineringsenhet for humanitær bistand.

- IOM, 2008. Sudan Newsletter. *International Organization of Migration*, 31. januar. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/ASIN-7BRS7Y?OpenDocument&rc=1&cc=sdn> [Nedlastet 19.februar 2008].
- IOM, 2008. Sudan: Update on returns to and within South Sudan. *International Organization for Migration* 5. februar. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/RWB.NSF/db900SID/LRON-7BJDPD?OpenDocument> [Nedlastet 19. februar 2008].
- OCHA, 2007a. *Sudan Humanitarian Overview*, vol 3, issue 7. Khartoum: UN Sudan. September-oktober. Tilgjengelig fra <http://www.unsudanig.org/section/index.php?fid=2> [Nedlastet 19. februar 2008].
- OCHA, 2008a. *Sudan Humanitarian Overview*, vol 4, issue 1. Khartoum: UN Sudan. Januar. Tilgjengelig fra <http://www.unsudanig.org/section/index.php?fid=2> [Nedlastet 27. februar 2008].
- OCHA, 2008b. *Southern Sudan Weekly Reports*. Khartoum: OCHA. 29. januar. Tilgjengelig fra <http://ochaonline.un.org/sudan/SituationReports/SouthernSudanReports/tabid/3369/Default.aspx> [Nedlastet 19. februar 2008].
- REUTERS, 2008. Sudan says troop pullout from south complete. *Reuters*, 9. januar. Tilgjengelig fra <http://www.sudan.net/news/posted/15737.html> [Nedlastet 27. februar 2008].
- UNMIS, 2008a. *UN Mission in Sudan News Bulletin*. Khartoum: 6.februar. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/EGUA-7BLQGP?OpenDocument&rc=1&cc=sdn> [Nedlastet 19.februar 2008].
- UNMIS, 2008b. *News Bulletin*. Khartoum: UN Mission in Sudan, 20. februar. Tilgjengelig fra <http://www.unmis.org/english/UNMISnewsBulletin.htm> [Nedlastet 27. februar 2008].
- UN SECRETARY-GENERAL, 2008. *Report of the Secretary-General on the Sudan. (S/2008/64)*. New York: 31. januar. Tilgjengelig fra <http://www.un.org/Docs/sc/sgrep08.htm> [nedlastet 19.februar 2008].
- UNHCR, 2007. *Focus on South Sudan return and reintegration*. UNHCR 1.oktober. No.2. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/RWB.NSF/db900SID/YSAR-77MRNX?OpenDocument> [Nedlastet 19.februar 2008].

- UNHCR, 2008. *South Sudan repatriation to Jonglei State resumes from Kenya*. Khartoum: UNHCR, 29. januar. Tilgjengelig fra http://www.unsudanig.org/docs/South%20Sudan%20repatriation%20to%20Jonglei%20State%20resumes%20from%20Kenya_29%20Jan%202008.DOC [Nedlastet 19. februar 2008].
- WPF, 2007. *Monthly Situation Report*. World Food Programme, desember. Tilgjengelig fra <http://www.unsudanig.org/sector/index.php?fid=5> [Nedlastet 27. februar 2008].
- USAID, 2008. *South Sudan Food Security Update. December 2007 and January 2008*. Washington: USAID, 15. februar. Tilgjengelig fra <http://www.alertnet.org/thefacts/satelliteimages/12030709870.htm> [Nedlastet 27. februar 2008].
- XINHUA NEWS AGENCY, 2008. Sudan's ruling party says to conduct more consultations. *XINHUA News Agency*, 11. oktober. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900SID/KKAA-77W2TP?OpenDocument&RSS20=02-P> [Nedlastet 19. februar 2008].

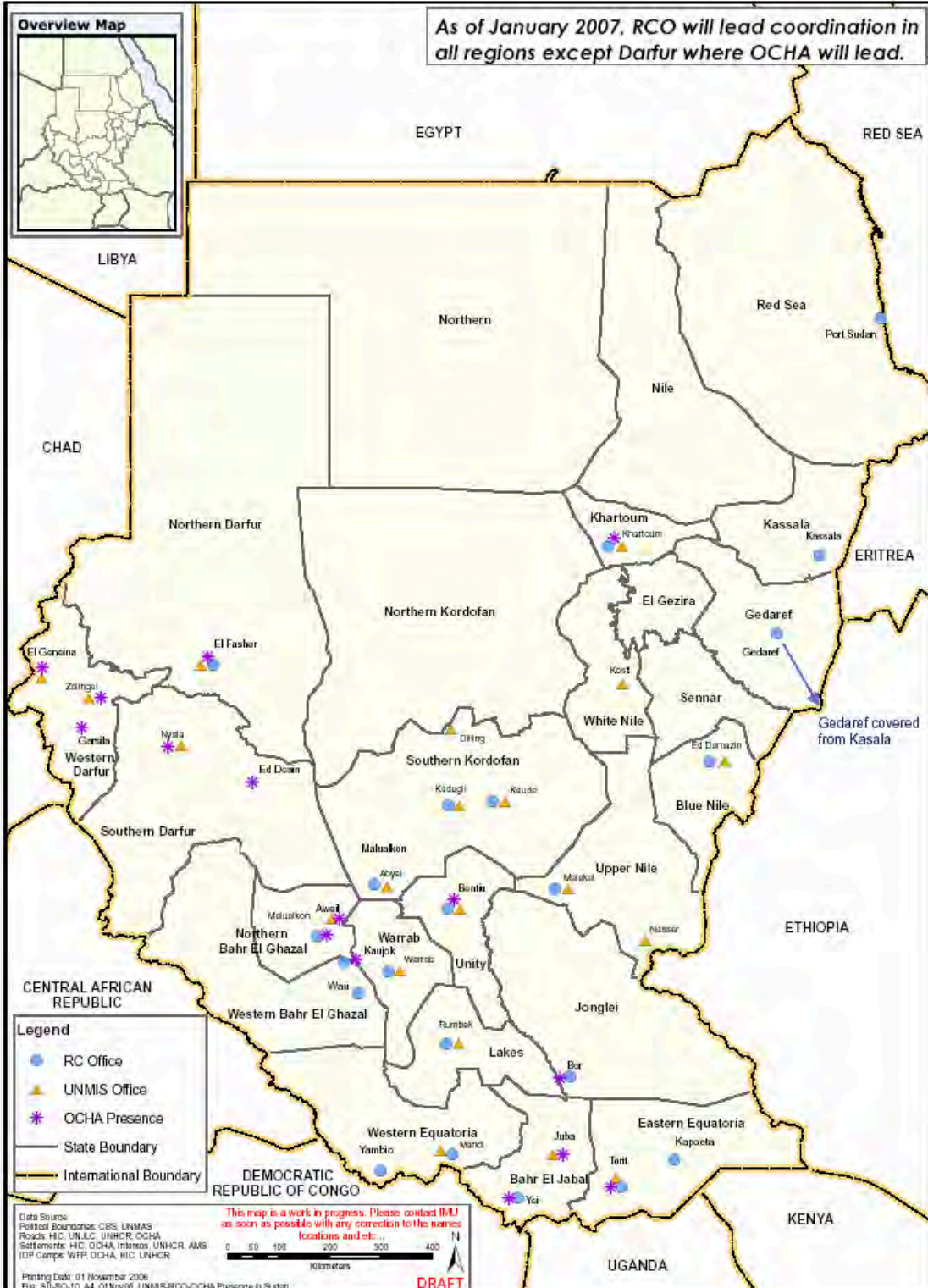
Map No. 3707 Rev. 10 UNITED NATIONS
April 2007

Department of Peacekeeping Operations
Cartographic Section

IMU OCHA, Sudan
ochasudan@un.org
http://ochaonline2.un.org/sudan

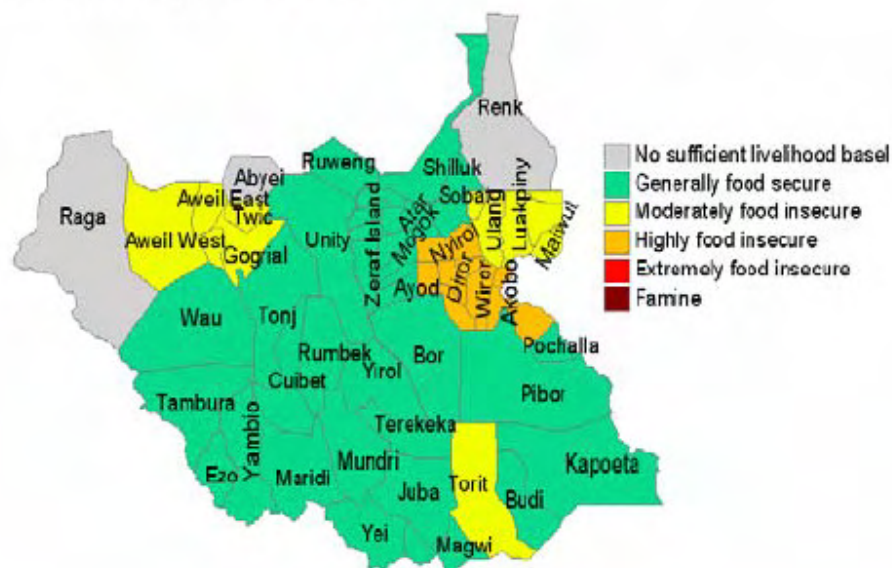
UNMIS, RCO and OCHA Presence in Sudan January 2007 Projection

 OCHA
Partnership for Humanity

The boundaries and names shown do not imply official endorsement or acceptance by the Government of Sudan or United Nations.

Figure 1. Current estimated food security conditions, January 2008

www.fews.net/sudan